

Obszar-wymaganie szczegółowe	Ocena niedostateczna	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
------------------------------	----------------------	---------------	-------------	-------	--------------	----------

Wymagania edukacyjne z historii dla klasy piątej na rok szkolny 2024/2025

Obszar-wymaganie szczegółowe	Ocena niedostateczna	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
PIERWSZE PÓŁROCZE						
PP – treści szczegółowe KLASY V-VIII I.1 Uczeń porównuje koczowniczy tryb życia z osiadłym. I	Uczeń: - nie opanował treści podstawy programowej w zakresie wymagań na ocenę dopuszczającą; - uczeń opanował treści podstawy programowej w zakresie poniżej 30%.	Uczeń: – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>koczowniczy i osiadły tryb życia</i> , – potrafi wyjaśnić, jakie korzyści daje człowiekowi umiejętność uprawy ziemi i hodowli zwierząt	Uczeń: – poprawnie posługuje się terminami: <i>hodowla, koczowniczy tryb życia, osiadły tryb życia, rewolucja neolityczna</i> , – wyjaśnia znaczenie nabycia umiejętności wskrzeszenia ognia przez człowieka	Uczeń: – porównuje koczowniczy tryb życia z osiadłym – wyjaśnia, na czym polegała rewolucja neolityczna	Uczeń: – wskazuje umiejętności, których nabycie umożliwiło ludziom przejście na osiadły tryb życia – wyjaśnia skutki rewolucji neolitycznej	Uczeń: – porównuje poziom cywilizacyjny ludzi w różnych epokach
PP – treści szczegółowe KLASY V-VIII I.2 Cywilizacje starożytne, Uczeń umiejscawia w czasie i przestrzeni cywilizacje Starożytnego Wschodu oraz cywilizacje starożytnej Grecji i starożytnego Rzymu	Uczeń: - nie opanował treści podstawy programowej w zakresie wymagań na ocenę dopuszczającą; - uczeń opanował treści podstawy programowej w zakresie poniżej 30%.	Uczeń: - wskazuje na mapie Starożytnego Wschodu przynajmniej jedną cywilizację (np. Mezopotamię) oraz z pomocą nauczyciela wskazuje, gdzie znajdowały się starożytna Grecja i Rzym, - korzystając z podręcznika wymienia wydarzenie historyczne związane z każdą z omawianych cywilizacji	Uczeń: - samodzielnie wskazuje na mapie lokalizację głównych cywilizacji Starożytnego Wschodu (np. Egipt, Mezopotamię), starożytnej Grecji i Rzymu. - określa przybliżone ramy czasowe istnienia cywilizacji Starożytnego Wschodu, starożytnej Grecji i Rzymu, posługując się wiekami przed naszą erą (np. VI w. p.n.e.); - wymienia najważniejsze miasta lub ośrodki tych	Uczeń: - wskazuje na mapie lokalizację głównych cywilizacji Starożytnego Wschodu, Grecji i Rzymu oraz ich granice w określonych okresach historycznych. - umiejscawia w czasie najważniejsze wydarzenia związane z cywilizacjami Starożytnego Wschodu, Grecji i Rzymu, takie jak założenie Rzymu,	Uczeń: - wskazuje na mapie i opisuje lokalizację głównych cywilizacji Starożytnego Wschodu, Grecji i Rzymu, uwzględniając zmiany terytorialne i polityczne na przestrzeni wieków. - umiejscawia w czasie kluczowe wydarzenia historyczne związane z cywilizacjami Starożytnego Wschodu, np. powstanie kodeksu Hammurabiego, bitwa	Uczeń: Umiejscawia w czasie i przestrzeni rozwój cywilizacji Starożytnego Wschodu, uwzględniając korzystając z różnych źródeł informacji w tym z podręcznika; - przedstawia i uzasadnia własne wnioski dotyczące wpływu wydarzeń historycznych i położenia

Obszar-wymaganie szczegółowe	Ocena niedostateczna	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
------------------------------	----------------------	---------------	-------------	-------	--------------	----------

		(Starożytnego Wschodu, Grecji i Rzymu)	cywilizacji oraz opisać ich znaczenie (np. Babilon, Ateny, Rzym).	wojny perskie czy zjednoczenie Egiptu; - opisuje, jak zmieniały się granice i terytoria tych cywilizacji w różnych okresach, podając przykłady zmian terytorialnych (np. ekspansja Aleksandra Wielkiego, wzrost Imperium Rzymskiego).	pod Maratonem, upadek Cesarstwa Zachodniorzymskiego, podając konkretne daty; - wyjaśnia, jakie znaczenie dla rozwoju cywilizacyjnego miało położenie i warunki geograficzne Cywilizacji Starożytnego Wschodu, np. dostęp do Morza Śródziemnego, żyzne gleby w Dolinie Nilu.	geograficznego na rozwój i upadek omawianych cywilizacji.
PP – treści szczegółowe KLASY V-VIII I.3 Cywilizacje starożytne. Uczeń charakteryzuje system wierzeń w Egipcie, Grecji i Rzymie, religię starożytnego Izraela; wyjaśnia różnicę między politeizmem a monoteizmem;	Uczeń: - nie opanował treści podstawy programowej w zakresie wymagań na ocenę dopuszczającą; - uczeń opanował treści podstawy programowej w zakresie poniżej 30%.	Uczeń: - wymienia przynajmniej po jednym bóstwie z systemu wierzeń starożytnego Egiptu, Grecji lub Rzymu oraz wskazać, że religia starożytnego Izraela różni się od innych systemów wierzeń; - wyjaśnia z pomocą nauczyciela, co oznaczają terminy „politeizm”, „monoteizm”; - rozpoznaje, które z cywilizacji Starożytnego Wschodu były politeistyczne, a które monoteistyczne.	Uczeń: - wymienia bóstwa z systemów wierzeń starożytnego Egiptu, Grecji i Rzymu oraz krótko opisuje ich rolę; - wyjaśnia podstawowe różnice między religią starożytnego Izraela a systemami wierzeń Egiptu, Grecji i Rzymu; - opisuje, czym charakteryzował się politeizm w Egipcie, Grecji lub Rzymie, oraz czym różnił się od monoteizmu starożytnego Izraela.	Uczeń: - opisuje główne bóstwa i ich role w systemach wierzeń starożytnego Egiptu, Grecji i Rzymu, podając przykłady mitów lub legend z nimi związanych. - wyjaśnia, jakie znaczenie dla życia codziennego miały wierzenia religijne w starożytnych cywilizacjach Egiptu, Grecji i Rzymu oraz jak wpływały na kulturę i sztukę; - wskazuje i opisuje kluczowe różnice	Uczeń: - opisuje system wierzeń starożytnego Egiptu, Grecji i Rzymu, uwzględniając ich wpływ na społeczeństwo, politykę i kulturę, oraz porównuje je z religią starożytnego Izraela. - omawia, jak różne systemy wierzeń cywilizacji starożytnych, podając przykłady konkretnych wydarzeń, rytuałów lub budowli religijnych (np. piramid w Egipcie, Partenonu w	Uczeń: - porównuje systemy wierzeń starożytnego Egiptu, Grecji, Rzymu i religię starożytnego Izraela i ich wpływ na rozwój cywilizacji. - przedstawia i uzasadnia własne wnioski dotyczące wpływu religii na życie codzienne, sztukę i literaturę w starożytnych cywilizacjach.

Obszar-wymaganie szczegółowe	Ocena niedostateczna	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
------------------------------	----------------------	---------------	-------------	-------	--------------	----------

				między politeizmem a monoteizmem.	Grecji, świątyń w Rzymie). - wyjaśnia, dlaczego religia starożytnego Izraela była wyjątkowa na tle innych religii starożytnych.	
PP – treści szczegółowe KLASY V-VIII I.4 Cywilizacje starożytne. Uczeń umiejscawia w czasie i zna różne systemy sprawowania władz oraz organizacje społeczeństwa w Egipcie, Atenach peryklejskich i w Starożytnym Rzymie.	Uczeń: - nie opanował treści podstawy programowej w zakresie wymagań na ocenę dopuszczającą; - uczeń opanował treści podstawy programowej w zakresie poniżej 30%.	Uczeń: — wskazuje na osi czasu przybliżony okres istnienia starożytnego Egiptu, Aten peryklejskich i Starożytnego Rzymu, korzystając z pomocy nauczyciela. - wymienia przynajmniej jeden sposób sprawowania władzy w starożytnym Egipcie, Atenach lub Rzymie (np. faraon w Egipcie, demokracja w Atenach, cesarstwo w Rzymie). - wymienia podstawowe grupy społeczne w jednej z omawianych cywilizacji (np. kapłani w Egipcie, obywatele w Atenach, patrycjusze w Rzymie)	Uczeń: - umiejscawia na osi czasu omawiane okresy historyczne starożytnego Egiptu, Aten peryklejskich i Starożytnego Rzymu (np. Ateny peryklejskie, Cesarstwo Rzymskie). - krótko opisuje główne cechy systemu sprawowania władzy w Cywilizacjach Starożytnego Wschodu, np. rolę faraona w Egipcie, demokrację w Atenach i cesarstwo w Rzymie. - wymienia i opisuje podstawowe grupy społeczne w Egipcie, Atenach i Rzymie (np. rolnicy, niewolnicy, obywatele, patrycjusze).	Uczeń: - umiejscawia na osi czasu najważniejsze wydarzenia związane z historią, Aten peryklejskich i Starożytnego Rzymu oraz opisać ich znaczenie dla rozwoju tych cywilizacji. - porównuje systemy sprawowania władzy w Egipcie, Atenach i Rzymie, wskazując na różnice i podobieństwa, np. porównanie roli faraona z rolą cesarza rzymskiego lub stratega w Atenach. - opisuje strukturę społeczną w Egipcie, Atenach i Rzymie, uwzględniając rolę różnych grup społecznych oraz ich wpływ na funkcjonowanie	Uczeń: - omawia wpływ systemu politycznego na rozwój cywilizacji, np. jak demokracja ateńska przyczyniła się do rozwoju kultury, jak władza faraonów wpłynęła na organizację życia społecznego i religijnego w Egipcie. - porównuje organizację społeczną w Egipcie, Atenach i Rzymie, wskazując na rolę różnych grup społecznych w funkcjonowaniu państwa oraz ich wpływ na politykę, gospodarkę i kulturę.	Uczeń: - przedstawia i porównuje różne systemy sprawowania władzy w Egipcie, Atenach peryklejskich i Starożytnym Rzymie, uwzględniając ich rozwój w czasie oraz wpływ na strukturę społeczną i życie codzienne mieszkańców.

Obszar-wymaganie szczegółowe	Ocena niedostateczna	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
------------------------------	----------------------	---------------	-------------	-------	--------------	----------

				państwa (np. znaczenie obywateli w Atenach, rola niewolników w Rzymie).		
<p>PP – treści szczegółowe KLASY V-VIII</p> <p>I.5 Cywilizacje starożytne. Uczeń charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia kultury materialnej i duchowej świata starożytnego w różnych dziedzinach: filozofii, nauce, prawie, architekturze, sztuce, literaturze.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie opanował treści podstawy programowej w zakresie wymagań na ocenę dopuszczającą; - uczeń opanował treści podstawy programowej w zakresie poniżej 30%. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia jedno osiągnięcie w dziedzinie architektury, sztuki lub literatury związane z cywilizacjami starożytnego Egiptu, Grecji lub Rzymu (np. piramidy w Egipcie, Partenon w Atenach, Koloseum w Rzymie). - wskazuje znanego filozofa starożytnej Grecji (np. Sokratesa) oraz wymienić jedno osiągnięcie w dziedzinie nauki (np. wynalezienie zegara słonecznego). 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje przynajmniej jedno osiągnięcie w dziedzinie architektury, sztuki lub literatury dla każdej z omawianych cywilizacji starożytnych (Egipt, Grecja, Rzym), np. opisanie roli piramid jako grobowców w Egipcie, znaczenie rzeźby w Grecji, funkcji Koloseum w Rzymie. - wymienia i krótko opisuje dwóch znanych filozofów starożytnej Grecji (np. Sokratesa i Platona); - wyjaśnia znaczenie prawa rzymskiego dla późniejszego rozwoju systemów prawnych w Europie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> — opisuje najważniejsze osiągnięcia w dziedzinie architektury, sztuki i literatury starożytnych cywilizacji, np. wyjaśniając znaczenie Partenonu w Grecji, rozwój mozaiki w Rzymie, rozwój literatury w Grecji (np. "Iliada" i "Odyseja"). - przedstawia postacie trzech filozofów starożytnej Grecji (Sokratesa, Platona, Arystotelesa) oraz wyjaśnić, jak ich myśli wpłynęły na rozwój filozofii i nauki. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia i porównuje osiągnięcia architektury, sztuki, literatury oraz nauki w starożytnym Egipcie, Grecji i Rzymie, uwzględniając ich wzajemne wpływy oraz konsekwencje dla rozwoju cywilizacji zachodniej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analizuje idee filozoficzne trzech głównych filozofów starożytnej Grecji, wskazując na ich znaczenie dla współczesnej nauki i filozofii.
<p>PP – treści szczegółowe KLASY V-VIII</p> <p>I.6 Cywilizacje starożytne. Uczeń umiejscawia w czasie i przestrzeni narodziny i</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie opanował treści podstawy programowej w zakresie wymagań na ocenę dopuszczającą; - uczeń opanował 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>apostołowie, Jezus z Nazaretu, biskupi, papież, Biblia – Stary i Nowy Testament</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>Mesjasz, chrześcijaństwo, apostołowie, biskupi, papież, Biblia – Stary i Nowy Testament, Edykt mediolański</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym różni się chrześcijaństwo od judaizmu – wyjaśnia, dlaczego władze rzymskie odnosiły się wrogo do chrześcijaństwa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje najstarsze symbole chrześcijańskie – wyjaśnia związki między judaizmem a chrześcijaństwem 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia dzieje wybranego świętego

Obszar-wymaganie szczegółowe	Ocena niedostateczna	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
------------------------------	----------------------	---------------	-------------	-------	--------------	----------

rozprzestrzenianie się chrześcijaństwa.	treści podstawy programowej w zakresie poniżej 30%.		– charakteryzuje działalność apostołów po ukrzyżowaniu Jezusa – wskazuje na mapie: Palestynę, Jerozolimę, Mediolan – omawia nauki Jezusa z Nazaretu oraz dokonania świętego Piotra, świętego Pawła z Tarsu i Konstantyna Wielkiego	– zaznacza na osi czasu daty: 33 r. n.e., 313 r. n.e.		
II.1 Bizancjum i świat islamu. Uczeń umiejscawia w czasie i przestrzeni narodziny islamu i wyjaśnia wpływ cywilizacji muzułmańskiej na Europę	Uczeń: - nie opanował treści podstawy programowej w zakresie wymagań na ocenę dopuszczającą; - uczeń opanował treści podstawy programowej w zakresie poniżej 30%.	Uczeń – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>islam, Allah, Koran, meczet</i> – przy pomocy nauczyciela wskazuje podstawowe różnice między chrześcijaństwem a islamem	Uczeń: – poprawnie posługuje się terminami: <i>Czarny Kamień, Mekka, Medyna, islam, Allah, Koran, meczet, minaret, mihrab, minbar, dżihad, kalifowie, cyfry arabskie, stal damasceńska, arabeski</i> – omawia najważniejsze zasady wiary muzułmanów – wskazuje na mapie: Półwysep Arabski, Mekkę, Medynę oraz imperium arabskie w okresie świetności	Uczeń: – przedstawia postać i działalność Mahometa – omawia osiągnięcia Arabów w dziedzinie kultury i nauki w średniowieczu – charakteryzuje i ocenia stosunek Arabów do ludów podbitych w średniowieczu – zaznacza na osi czasu datę: 622 r.	Uczeń: – wskazuje na podobieństwa i różnice pomiędzy chrześcijaństwem a islamem – podaje przykłady wpływu kultury, nauki i języka arabskiego na Europejczyków	Uczeń: – wyjaśnia, jak zmieniło się nastawienie części muzułmanów do innych kultur w średniowieczu i współcześnie – ocenia potrzebę tolerancji religijnej – wskazuje na podobieństwa i różnice w sposobie postrzegania dziejów i odmierzania czasu między chrześcijaństwem a islamem
PP – treści szczegółowe KLASY V-VIII	Uczeń: - nie opanował treści podstawy programowej w zakresie wymagań	Uczeń: – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>ikona, freski, mozaika</i>	Uczeń: – poprawnie posługuje się terminami: <i>Bizancjum, Hagia Sofia, ikona, freski, mozaika</i>	Uczeń: – wskazuje, jaką rolę w periodyzacji dziejów odegrał upadek cesarstwa	Uczeń: – wyjaśnia, w jaki sposób położenie geograficzne wpłynęło	Uczeń: – wyjaśnia, jaki wpływ na chrześcijaństwo miał podział Rzymu na część zachodnią i wschodnią

Obszar-wymaganie szczegółowe	Ocena niedostateczna	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
------------------------------	----------------------	---------------	-------------	-------	--------------	----------

II.1 Bizancjum i świat islamu. Uczeń umiejscawia w czasie i przestrzeni narodziny islamu i wyjaśnia wpływ cywilizacji muzułmańskiej na Europę	na ocenę dopuszczającą; - uczeń opanował treści podstawy programowej w zakresie poniżej 30%.		– wskazuje na mapie: Konstantynopol, granice cesarstwa bizantyjskiego w czasach Justyniana I Wielkiego	zachodniorzymskiego oraz wschodniorzymskiego – charakteryzuje styl bizantyjski w sztuce – podaje przyczyny i skutki upadku cesarstwa bizantyjskiego – zaznacza na osi czasu datę upadku Konstantynopola – 1453 r. – omawia dokonania Justyniana I Wielkiego	na bogactwo Konstantynopola – uzasadnia twierdzenie, że Bizancjum połączyło w nauce tradycję zachodniorzymską i grecką – wyjaśnia, jakie znaczenie dla państwa ma kodyfikacja praw	– opisuje, jakie zmiany w bazylice Hagia Sofia zostały dokonane przez muzułmanów
PP – treści szczegółowe KLASY V-VIII III. Średniowieczna Europa. Uczeń charakteryzuje władzę królewską, cesarską i papieską oraz relacje między nimi	Uczeń: - nie opanował treści podstawy programowej w zakresie wymagań na ocenę dopuszczającą; - uczeń opanował treści podstawy programowej w zakresie poniżej 30%.	Uczeń: – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>dynastia, cesarstwo</i> ; – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: <i>ekskomunika</i> .	Uczeń: – wyjaśnia konsekwencje ekskomuniki cesarza i opisuje ukorzenie się cesarza Henryka IV w Canossie przedstawia postaci: papieża Grzegorza VI, cesarza Henryka IV – poprawnie posługuje się terminami: <i>dogmaty, schizma, patriarcha, prawosławie, ekskomunika, inwestytura, synod, konkordat</i> .	Uczeń: – charakteryzuje rozwój kultury i nauki w czasach Karola Wielkiego – zaznacza na osi czasu daty: 800 r., 962 r. – omawia dokonania: Karola Wielkiego i Ottona I – przedstawia przebieg sporu pomiędzy cesarzem a papieżem w XI w. – przedstawia postanowienia konkordatu w Wormacji – zaznacza na osi czasu daty: 1054 r., 1077 r., 1122 r.	Uczeń: – wyjaśnia, w jaki sposób doszło do utworzenia Rzeszy Niemieckiej – tłumaczy, dlaczego Karol Wielki jest jednym z patronów zjednoczonej Europy – wyjaśnia, na czym polegał spór o inwestyturę	Uczeń: – wyjaśnia skąd pochodzi polskie słowo „król”

Obszar-wymaganie szczegółowe	Ocena niedostateczna	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
------------------------------	----------------------	---------------	-------------	-------	--------------	----------

DRUGIE PÓŁROCZE						
<p>PP – treści szczegółowe KLASY V-VIII</p> <p>IV.1 Społeczeństwo i kultura średniowiecznej Europy. Uczeń przedstawia instytucje systemu lennego, wyjaśnia pojęcie stanu i charakteryzuje podziały społeczne w średniowieczu</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie opanował treści podstawy programowej w zakresie wymagań na ocenę dopuszczającą; - uczeń opanował treści podstawy programowej w zakresie poniżej 30%. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>senior, wasal, hołd lenny, przywilej</i> – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, na czym polegała drabina feudalna 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>feudalizm, senior, wasal, lenno, hołd lenny, stan, przywilej, suzeren, duchowieństwo, chłopci, szlachta, mieszczaństwo</i> - posługuje się pojęciem stan – wymienia i charakteryzuje poszczególne stany w społeczeństwie średniowiecznym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia różnice pomiędzy społeczeństwem stanowym a współczesnym – opisuje zależność między seniorem a wasalem 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, które stany były uprzywilejowane 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, kim byli w Europie Zachodniej hrabiowie i baronowie
<p>PP – treści szczegółowe KLASY V-VIII</p> <p>IV.2. Społeczeństwo i kultura średniowiecznej Europy. Uczeń opisuje warunki życia w średniowiecznym mieście i wsi.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie opanował treści podstawy programowej w zakresie wymagań na ocenę dopuszczającą; - uczeń opanował treści podstawy programowej w zakresie poniżej 30%. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>kupcy, rzemieślnicy, rynek, targi, ratusz, pług, radło, brona</i> – porównuje życie codzienne mieszkańców średniowiecznych miast i wsi – charakteryzuje główne zajęcia mieszkańców miast – opisuje życie i obowiązki ludności wiejskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>gród, osada targowa, lokacja, zasadźca, kupcy, rzemieślnicy, rynek, targi, wójt, burmistrz, rada miejska, ława miejska, ratusz, cech, sołtys, ława wiejska, trójpolówka, pług, radło, brona</i> – opisuje, gdzie i w jaki sposób tworzyły się miasta 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polegały lokacje miast i wsi – przedstawia organy samorządu miejskiego – charakteryzuje różne grupy społeczne mieszczan – wyjaśnia, na czym polegała trójpolówka 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – znajduje i przedstawia informacje o założeniu własnej miejscowości 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia historie i okoliczności założenia najstarszych miast w regionie

Obszar-wymaganie szczegółowe	Ocena niedostateczna	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
------------------------------	----------------------	---------------	-------------	-------	--------------	----------

<p>PP – treści szczegółowe KLASY V-VIII</p> <p>IV.3. Społeczeństwo i kultura średniowiecznej Europy. Uczeń porównuje kulturę rycerską i kulturę miejską, opisuje charakterystyczne cechy wzoru rycerza średniowiecznego, rozpoznaje zabytki kultury średniowiecza we własnym regionie, wskazuje różnice między stylem romańskim a stylem gotyckim;</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie opanował treści podstawy programowej w zakresie wymagań na ocenę dopuszczającą; - uczeń opanował treści podstawy programowej w zakresie poniżej 30%. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>rycerz, herb, kopia, ostrogi</i> – opisuje uzbrojenie rycerzy – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>katedra, witraże, miniatura</i> – przy pomocy nauczyciela omawia zabytki sztuki średniowiecznej w Polsce – wymienia różne dziedziny sztuki średniowiecznej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>rycerz, kodeks honorowy, paż, giermek, pasowanie, herb, kopia, ostrogi</i> – charakteryzuje ideał rycerza średniowiecznego – wyjaśnia, kto mógł zostać rycerzem – opisuje uzbrojenie rycerskie – poprawnie posługuje się terminami: <i>biblia pauperum, katedra, styl romański, styl gotycki, portal, sklepienie, witraże, łuki oporowe, apsyda, rozeta, przypory, miniatura, inicjał</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje życie codzienne rycerstwa – przedstawia poszczególne etapy wychowania rycerskiego – opisuje ceremonię pasowania na rycerza – charakteryzuje styl romański – omawia cechy stylu gotyckiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia historię najświetniejszego polskiego rycerza Zawiszy Czarnego z Garbowa – porównuje styl gotycki i romański – przedstawia przykłady rzeźby i malarstwa średniowiecznego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia literackie ideały rycerskie: hrabiego Rolanda, króla Artura i rycerzy Okrągłego Stołu – znajduje i przedstawia informacje o średniowiecznych świątyniach w swoim regionie oraz elementach ich wystroju
<p>PP – treści szczegółowe KLASY V-VIII</p> <p>IV.4. Społeczeństwo i kultura średniowiecznej Europy. Uczeń wyjaśnia rolę Kościoła (w tym zakonów) w dziedzinie kultury i życia codziennego.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie opanował treści podstawy programowej w zakresie wymagań na ocenę dopuszczającą; - uczeń opanował treści podstawy programowej w zakresie poniżej 30%. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>zakon, klasztor, uniwersytet</i> – przy pomocy nauczyciela omawia życie w średniowiecznym klasztorze i jego organizację – wyjaśnia, czym zajmowali się kopiści 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>zakon, klasztor, opat, reguła zakonna, benedyktyni, cystersi, skrytorio, kopiści, franciszkanie, dominikanie, asceza, benedyktyńska praca, uniwersytet</i> – charakteryzuje stan duchowny w średniowieczu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia najważniejsze zakony średniowieczne – wyjaśnia określenie <i>benedyktyńska praca</i> – charakteryzuje średniowieczne szkolnictwo – porównuje szkolnictwo średniowieczne i współczesne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – porównuje zakony kontemplacyjne i zakony żebracze – wyjaśnia, jaką funkcję w klasztorze spełniają: refektarz, wirydarz, dormitorium i kapitularz 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – znajduje i przedstawia informacje o najstarszych polskich kronikarzach: Gallu Anonimie i Wincentym Kadłubku

Obszar-wymaganie szczegółowe	Ocena niedostateczna	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
------------------------------	----------------------	---------------	-------------	-------	--------------	----------

			– opisuje różne role, jakie odgrywali duchowni w społeczeństwie średniowiecznym	– przedstawia dokonania świętego Franciszka z Asyżu		
V.1. Polska w okresie wczesnopiastowskim. Uczeń przedstawia genezę państwa pierwszych Piastów oraz umiejscawia je w czasie i przestrzeni.	Uczeń: - nie opanował treści podstawy programowej w zakresie wymagań na ocenę dopuszczającą; - uczeń opanował treści podstawy programowej w zakresie poniżej 30%.	Uczeń: – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: wielka wędrówka ludów, plemię – przy pomocy nauczyciela opisuje wygląd osady w Biskupinie.	Uczeń: – poprawnie posługuje się terminami: kurhan, kamienne kręgi, Biskupin, wielka wędrówka ludów, Słowianie, Swaróg, Perun, Świętowit, plemię, Państwo Wielkomorawskie, Wiślanie, Polanie.	Uczeń: – przedstawia okoliczności pojawienia się Słowian na ziemiach polskich – charakteryzuje wierzenia Słowian – wskazuje na mapie: rozmieszczenie plemion słowiańskich na ziemiach polskich.	Uczeń: – podaje przykłady tradycji pogańskich zachowanych do czasów współczesnych.	Uczeń: – wymienia pozostałości bytowania ludów przedślowiańskich na ziemiach polskich.
PP – treści szczegółowe KLASY V-VIII V.2. Polska w okresie wczesnopiastowskim. Uczeń wyjaśnia okoliczności przyjęcia chrztu przez Piastów oraz umiejscawia je w czasie i przestrzeni.	Uczeń: - nie opanował treści podstawy programowej w zakresie wymagań na ocenę dopuszczającą; - uczeń opanował treści podstawy programowej w zakresie poniżej 30%.	Uczeń: – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>książę, dynastia</i> – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, skąd pochodzi nazwa „Polska”	Uczeń: – poprawnie posługuje się terminami: <i>książę, dynastia, Piastowie, biskupstwo, dyplomacja, poganin</i> , – zaznacza na osi czasu daty: 966 r., 972 r. – wskazuje na mapie: Gniezno, Poznań, Wielkopolskę, granice państwa Mieszka I	Uczeń: – przedstawia okoliczności przyjęcia chrztu przez Mieszka I – wyjaśnia skutki chrztu Mieszka I – opisuje stosunki Mieszka I z sąsiadami – opisuje zastugi Mieszka I i Dobrawy – wyjaśnia, dlaczego Mieszko I jest uznawany za pierwszego historycznego władcę Polski	Uczeń: – uzasadnia twierdzenie, że przyjęcie chrztu przez Mieszka I należało do najważniejszych wydarzeń w dziejach Polski	Uczeń: – przedstawia bilans korzyści, jakie mogło przynieść Mieszkowi I przyjęcie chrztu lub pozostanie przy wierzeniach pogańskich

Obszar-wymaganie szczegółowe	Ocena niedostateczna	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
------------------------------	----------------------	---------------	-------------	-------	--------------	----------

<p>PP – treści szczegółowe KLASY V-VIII</p> <p>V.3. Polska w okresie wczesnopiastowskim. Uczeń charakteryzuje rozwój dynastii wczesnopiastowskiej.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie opanował treści podstawy programowej w zakresie wymagań na ocenę dopuszczającą; - uczeń opanował treści podstawy programowej w zakresie poniżej 30%. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>arcybiskupstwo, koronacja</i> – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>relikwie, zjazd gnieźnieński, arcybiskupstwo, Milsko, Łużyce, Grody Czerwieńskie, koronacja</i> – opisuje misję świętego Wojciecha do pogańskich Prusów – wskazuje na mapie: granice państwa Bolesława Chrobrego na początku jego panowania oraz ziemie przez niego podbite – omawia rolę, jaką w dziejach Polski odegrali: Bolesław Chrobry, biskup Wojciech, cesarz Otton III – zaznacza na osi czasu daty: 1000 r., 1025 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przebieg i znaczenie zjazdu w Gnieźnie – opisuje wojny prowadzone przez Chrobrego z sąsiadami 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie utworzenia niezależnego Kościoła w państwie polskim – opisuje Drzwi Gnieźnieńskie jako przykład źródła ikonograficznego z najstarszych dziejów Polski 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje pozytywne i negatywne skutki polityki prowadzonej przez Bolesława Chrobrego
<p>PP – treści szczegółowe KLASY V-VIII</p> <p>V.4. Polska w okresie wczesnopiastowskim. Uczeń charakteryzuje kryzys i odbudowę monarchii piastowskiej w XI wieku.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie opanował treści podstawy programowej w zakresie wymagań na ocenę dopuszczającą; - uczeń opanował treści podstawy programowej w zakresie poniżej 30%. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: <i>insygnia królewskie</i> – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego księcia Kazimierza nazwano „Odnowicielem” – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>senior</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: <i>insygnia królewskie</i> – wskazuje na mapie: ziemie polskie pod panowaniem Kazimierza Odnowiciela oraz ziemie pod panowaniem Bolesława Krzywoustego; – omawia działalność: Mieszka II, Kazimierza Odnowiciela, Bolesława 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje sytuację państwa polskiego po śmierci Bolesława Chrobrego – przedstawia skutki kryzysu państwa polskiego – charakteryzuje rządy Bolesława Śmiałego – omawia przyczyny ogłoszenia testamentu Krzywoustego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje sytuację międzynarodową w okresie rządów Bolesława Śmiałego – wyjaśnia przyczyny i skutki sporu króla z biskupem Stanisławem – wyjaśnia zasadę senioratu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia przyczyny kryzysu państwa wczesnopiastowskiego – ocenia dokonania Mieszka II, Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego i Bolesława Krzywoustego – ocenia szanse i zagrożenia wynikające z wprowadzenia zasady senioratu

Obszar-wymaganie szczegółowe	Ocena niedostateczna	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
------------------------------	----------------------	---------------	-------------	-------	--------------	----------

		<i>i juniorzy, zasada senioratu</i>	Śmiałego i biskupa Stanisława, Bolesława Krzywoustego; – zaznacza na osi czasu daty: 1076 r., 1138, – poprawnie posługuje się terminami: testament, zasada senioratu, senior i juniorzy.			
PP – treści szczegółowe KLASY V-VIII V.5. Polska w okresie wczesnopiastowskim. Uczeń opisuje społeczeństwo Polski pierwszych Piastów.	Uczeń: - nie opanował treści podstawy programowej w zakresie wymagań na ocenę dopuszczającą; - uczeń opanował treści podstawy programowej w zakresie poniżej 30%.	Uczeń: – posługuje się terminami: <i>gród, podgrodzie, danina, postugi</i> – przedstawia wygląd i budowę średniowiecznego grodu – opisuje sposoby pozyskiwania ziemi uprawnej i jej uprawiania	Uczeń: – poprawnie posługuje się terminami: <i>gród, podgrodzie, prawo książece, danina, postugi, osada służebna</i> – charakteryzuje grupy ludności w państwie wczesnopiastowskim – omawia zakres władzy panującego w państwie pierwszych Piastów	Uczeń: – przedstawia charakter drużyny książęcej – wyjaśnia powinności ludności względem władcy	Uczeń: – wyjaśnia, czym się różnił wojownik drużyny od rycerza	Uczeń: – wskazuje przykłady nazw miejscowości, które mogły w średniowieczu pełnić funkcję osad służebnych
PP – treści szczegółowe KLASY V-VIII VI.1. Polska w okresie rozbitcia dzielnicowego. Uczeń umiejscawia w czasie i przestrzeni Polskę okresu rozbitcia dzielnicowego.	Uczeń: - nie opanował treści podstawy programowej w zakresie wymagań na ocenę dopuszczającą; - uczeń opanował treści podstawy programowej w zakresie poniżej 30%.	Uczeń: – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>rozbicie dzielnicowe, dzielnica senioralna, Tatarzy</i> – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, jakie były przyczyny wewnętrznych walk między książętami piastowskimi	Uczeń: – poprawnie posługuje się terminami: <i>rozbicie dzielnicowe, dzielnica senioralna, Tatarzy, osadnictwo, kolonizacja, trójpolówka</i> – charakteryzuje państwo polskie podczas rozbitcia dzielnicowego – wskazuje na mapie: podział państwa na różne dzielnice oraz ziemie	Uczeń: – opisuje okoliczności sprowadzenia zakonu krzyżackiego do Polski oraz konsekwencje tego wydarzenia – omawia skutki rozbitcia dzielnicowego – opisuje kolonizację na ziemiach polskich	Uczeń: – przedstawia historię zakonu krzyżackiego – wyjaśnia, dlaczego książęta dzielnicowi często nadawali przywileje oraz ziemię rycerstwu i duchowieństwu	Uczeń: – przedstawia dynastię panującą na Pomorzu Gdańskim w okresie rozbitcia dzielnicowego

Obszar-wymaganie szczegółowe	Ocena niedostateczna	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
------------------------------	----------------------	---------------	-------------	-------	--------------	----------

VI. 2. Polska w okresie rozbicia dzielnicowego. Uczeń opisuje przyczyny oraz wskazuje skutki rozbicia dzielnicowego.			utracone w okresie rozbicia dzielnicowego – omawia postaci: Władysława Wygnańca, Leszka Białego, Konrada Mazowieckiego, Henryka Pobożnego – zaznacza na osi czasu daty: 1226 r., 1227 r.,			
PP – treści szczegółowe KLASY V-VIII VI. 3. Polska w okresie rozbicia dzielnicowego. Uczeń opisuje przemiany społeczne i gospodarcze, z uwzględnieniem ruchu osadniczego.	Uczeń: - nie opanował treści podstawy programowej w zakresie wymagań na ocenę dopuszczającą; - uczeń opanował treści podstawy programowej w zakresie poniżej 30%.	Uczeń: - wymienia podstawowe przemiany społeczne w Polsce w okresie rozbicia dzielnicowego, np. rozwój osadnictwa na nowych terenach. - przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: <i>starosta</i> ,	Uczeń: - opisuje główne przemiany społeczne w Polsce w okresie rozbicia dzielnicowego, np. wzrost liczby ludności, rozwój miast i osad - wymienia skutki ruchu osadniczego, np. rozwój nowych wsi, zmiany w organizacji życia społecznego i zwiększenie produkcji rolnej.	Uczeń: - opisuje przemiany społeczne w Polsce w okresie rozbicia dzielnicowego, uwzględniając rozwój warstwy rycerskiej, duchowieństwa oraz mieszczan - opisuje, jak rozwój osadnictwa wpłynął na strukturę społeczną i gospodarkę, np. powstanie nowych form organizacji wsi, rozwój samorządności lokalnej	Uczeń: — wyjaśnia znaczenie przemian gospodarczych związanych z osadnictwem dla rozwoju Polski, np. jak ruch osadniczy przyczynił się do zwiększenia produktywności rolnictwa i rozwoju rzemiosła.	Uczeń: — analizuje przemiany społeczne w Polsce w okresie rozbicia dzielnicowego, wskazując na wzajemne zależności między rozwojem warstw społecznych, gospodarką i polityką, — ocenia wpływ przemian społecznych i gospodarczych w okresie rozbicia dzielnicowego na późniejsze etapy rozwoju Polski
PP – treści szczegółowe KLASY V-VIII VI. 4. Polska w okresie rozbicia dzielnicowego. Uczeń charakteryzuje proces zjednoczenia państwa	Uczeń: - nie opanował treści podstawy programowej w zakresie wymagań na ocenę dopuszczającą;	Uczeń: — zna i wymienia zasługi Władysława Łokietka dla zjednoczenia ziem polskich.	Uczeń: – wskazuje na mapie: granice państwa polskiego za panowania Władysława Łokietka, ziemie utracone na rzecz Krzyżaków – omawia postaci: Przemysła II, arcybiskupa	Uczeń: – przedstawia próby zjednoczenia Polski przez książąt śląskich oraz Przemysła II – opisuje, w jakich okolicznościach Władysław Łokietek	Uczeń: - wyjaśnia, jaką rolę odegrał Kościół katolicki	Uczeń: – przedstawia wyobrażenie na temat świętego Stanisława jako patrona zjednoczenia kraju

Obszar-wymaganie szczegółowe	Ocena niedostateczna	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
------------------------------	----------------------	---------------	-------------	-------	--------------	----------

polskiego na przełomie XII i XIV wieku.	- uczeń opanował treści podstawy programowej w zakresie poniżej 30%.		Jakuba Świnki, Wacława II, Władysława Łokietka – zaznacza na osi czasu daty: 1295 r., 1309 r., 1320 r., 1331 r	utracił Pomorze Gdańskie – przedstawia działania Władysława Łokietka na rzecz zjednoczenia kraju – opisuje przebieg konfliktu Władysława Łokietka z Krzyżakami		
PP – treści szczegółowe KLASY V-VIII VII.1. Polska w XIV i XV wieku. Uczeń opisuje zmiany granic państwa polskiego w XIV i XV wieku.	Uczeń: - nie opanował treści podstawy programowej w zakresie wymagań na ocenę dopuszczającą; - uczeń opanował treści podstawy programowej w zakresie poniżej 30%.	Uczeń: — wskazuje na mapie Polskę w XIV i XV wieku oraz wymienić przynajmniej jedno terytorium, które zostało przyłączone do Polski w tym okresie, np. Ruś Halicka. — wymienia jednego władcę, za panowania którego doszło do zmiany granic Polski, np. Kazimierza Wielkiego. — wymienia jedno państwo sąsiadujące z Polską w XIV i XV wieku.	Uczeń: — wskazuje na mapie główne zmiany granic Polski w XIV i XV wieku, np. przyłączenie Rusi Halickiej, Kujaw i Pomorza. — opisuje rolę Kazimierza Wielkiego w rozszerzeniu granic Polski, w tym przyłączenie nowych terytoriów, takich jak Ruś Halicka. — wymienia kilka państw, z którymi Polska graniczyła w XIV i XV wieku, oraz wskazać na mapie zmiany tych granic w czasie.	Uczeń: — opisuje zmiany granic Polski w XIV i XV wieku, uwzględniając kluczowe wydarzenia, takie jak zjednoczenie ziem polskich przez Władysława Łokietka i przyłączenie nowych terytoriów przez Kazimierza Wielkiego. — wyjaśnia znaczenie polityczne i gospodarcze zmian granic Polski w XIV i XV wieku, np. jak przyłączenie nowych terenów wpłynęło na rozwój handlu i obronność kraju.	Uczeń: — opisuje procesy zjednoczenia ziem polskich w XIV wieku oraz ich wpływ na ukształtowanie się granic Polski, uwzględniając rolę Władysława Łokietka i Kazimierza Wielkiego.	Uczeń: — przedstawia zmiany granic Polski w XIV i XV wieku, uwzględniając ich przyczyny, przebieg oraz długofalowe skutki polityczne, gospodarcze i społeczne.
PP – treści szczegółowe KLASY V-VIII	Uczeń: - nie opanował treści podstawy programowej w zakresie wymagań	Uczeń: – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>uniwersytet</i> ,	Uczeń: – poprawnie posługuje się terminami: <i>uniwersytet</i> , <i>Orle Gniazda</i> , <i>Akademia Krakowska</i>	Uczeń: – przedstawia i ocenia postanowienia pokoju w Kaliszu	Uczeń: – wyjaśnia, dlaczego Kazimierz Wielki za najważniejsze uznał	Uczeń: – przedstawia cele oraz konsekwencje układu dynastycznego zawartego przez

Obszar-wymaganie szczegółowe	Ocena niedostateczna	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
------------------------------	----------------------	---------------	-------------	-------	--------------	----------

VII.2. Polska w XIV i XV wieku. Uczeń analizuje dokonania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie polityki wewnętrznej oraz w polityce zagranicznej	na ocenę dopuszczającą; - uczeń opanował treści podstawy programowej w zakresie poniżej 30%.	<i>Orle Gniazda, Akademia Krakowska</i> – wyjaśnia znaczenie słów, że Kazimierz Wielki: <i>zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną</i>	– wskazuje na mapie: granice monarchii Kazimierza Wielkiego i ziemie włączone do Polski przez tego władcę – zaznacza na osi czasu daty: 1333 r., 1343 r., 1364 r.	– charakteryzuje reformy Kazimierza Wielkiego – wyjaśnia, w jaki sposób Kazimierz dbał o obronność państwa	reformy wewnętrzne państwa – tłumaczy, jakie znaczenie miało założenie Akademii Krakowskiej	Kazimierza Wielkiego z Węgrami – wyjaśnia, dlaczego sól należała niegdyś do najdroższych towarów
PP – treści szczegółowe KLASY V-VIII VII.3. Polska w XIV i XV wieku. Uczeń wyjaśnia przyczyny i ocenia następstwa unii Polski z Wielkim Księstwem Litewskim	Uczeń: - nie opanował treści podstawy programowej w zakresie wymagań na ocenę dopuszczającą; - uczeń opanował treści podstawy programowej w zakresie poniżej 30%.	Uczeń: – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: <i>unia personalna</i> – wie, jaką dynastię zapoczątkował przez Władysława Jagiełłę – przy pomocy nauczyciela opisuje przyczyny i przebieg wielkiej wojny z zakonem krzyżackim	Uczeń: – poprawnie posługuje się terminami: <i>Andegawenowie, unia personalna, sobór, Wielkie Księstwo Litewskie, Jagiellonowie</i> – wyjaśnia przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej – wskazuje na mapie: granice Wielkiego Księstwa Litewskiego, Krewa, Horodło, Grunwald, Toruń – opisuje postaci: Ludwika Węgierskiego, Jadwigi, Władysława Jagiełły, wielkiego księcia Witolda, Pawła Włodkowica, Ulricha von Jungingena – zaznacza na osi czasu daty: 1385 r., lata 1409–1411, 1410 r., 1413 r.	Uczeń: – przedstawia okoliczności objęcia tronu polskiego przez Jadwigę – wymienia postanowienia unii w Krewie	Uczeń: – wyjaśnia, dlaczego Akademia Krakowska została przemianowana na Uniwersytet Jagielloński	Uczeń: – szczegółowo omawia przyczyny i długofalowe skutki unii polsko-litewskiej, a następnie ocenia unię polsko-litewską.

Obszar-wymaganie szczegółowe	Ocena niedostateczna	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
<p>PP – treści szczegółowe KLASY V-VIII</p> <p>VII.4. Polska w XIV i XV wieku. Uczeń porządkuje i umieszcza w czasie najważniejsze wydarzenia związane z relacjami polsko-krzyżackimi w XIV – XV wieku.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie opanował treści podstawy programowej w zakresie wymagań na ocenę dopuszczającą; - uczeń opanował treści podstawy programowej w zakresie poniżej 30%. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela opisuje przyczyny i przebieg wielkiej wojny z zakonem krzyżackim – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>wojska zaciężne, żołąd</i> – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego dla Polski ważne stało się odzyskanie dostępu do morza 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia przebieg bitwy pod Grunwaldem – poprawnie posługuje się terminami: <i>Związek Pruski, wojna trzynastoletnia, Prusy Królewskie, Prusy Zakonne, wojska zaciężne, żołąd</i> – wskazuje na mapie: Prusy Królewskie, Prusy Zakonne – omawia dokonania Kazimierza Jagiellończyka – zaznacza na osi czasu daty: 1454 r., 1466 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia postanowienia pokoju w Toruniu 1411 r. – opisuje przebieg wojny trzynastoletniej – przedstawia postanowienia II pokoju toruńskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje stanowisko polskiej delegacji na soborze w Konstancji – wyjaśnia, dlaczego doszło do zawiązania Związku Pruskiego – porównuje postanowienia I i II pokoju toruńskiego – uzasadnia twierdzenie, że odzyskanie dostępu do morza miało przełomowe znaczenie dla rozwoju polskiej gospodarki 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia twierdzenie, że poglądy Pawła Włodkowica na temat wojen religijnych są aktualne także dzisiaj – wyjaśnia, dlaczego wojska zaciężne pod koniec średniowiecza zastąpiły w bitwach tradycyjne rycerstwo
<p>PP – treści szczegółowe KLASY V-VIII</p> <p>VII.5. Polska w XIV i XV wieku. Uczeń charakteryzuje rozwój monarchii stanowej i uprawnień stanu szlacheckiego (do konstytucji <i>nihil novi</i>).</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie opanował treści podstawy programowej w zakresie wymagań na ocenę dopuszczającą; - uczeń opanował treści podstawy programowej w zakresie poniżej 30%. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>szlachta, sejm walny, izba poselska, senat</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>monarchia patrymonialna, monarchia stanowa, przywileje, szlachta, pańszczyzna, konstytucja sejmowa, sejm walny, izba poselska, senat</i> – przedstawia sejm walny oraz jego skład – zaznacza na osi czasu daty: 1374 r., 1505 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, w jaki sposób rycerstwo przekształciło się w szlachtę – wyjaśnia, w jaki sposób szlachta uzyskała wpływ na sprawowanie rządów w Polsce – przedstawia najważniejsze przywileje szlacheckie – wyjaśnia znaczenie konstytucji <i>Nihil novi</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia, kiedy i w jaki sposób doszło do utworzenia stanów w Polsce – tłumaczy różnice między monarchią patrymonialną a stanową – wyjaśnia, jaka jest geneza nazw obu izb sejmiku walnego: izby poselskiej oraz senatu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia, jakie szanse i jakie zagrożenie niosło za sobą zwiększenie wpływu szlachty na władzę